

Prihodnost dobrodelnih organizacij – DECA (Decentralized Children’s Art)

Katerina Petrevska, Petar Stojkovski, Blagoj Soklevski

Nevladna organizacija Decentralized Children’s Art, Graz, Avstrija
katerina.petrevska@decanfts.org, petar.stojkovski@decanfts.org,
blagoj.soklevski@decanfts.org

Sinopsis Načela delovanja dobrodelnih organizacij so skoraj povsod po svetu podobna in ustaljena. Potrebna je reforma, ki bo doprinesla h kakovostnejšemu izvajanju dobrodelnih projektov ter učinkovitejšemu spremljanju porabe sredstev. V okviru organizacija “DECA – Decentralized Children’s Art” smo realizirali model ideje, ki uporablja in prilagaja najnovejše tehnologije veriženja blokov za namen spremembe načina delovanja dobrodelnih organizacij. Glavni cilj je doseči transparentnost organizacij, kar ne zajema zgolj zbiranja donacij in sredstev, temveč tudi njihovo upravljanje. Vsak izmed izvedenih projektov bo sledil več podobnim korakom za zbiranje donacij, in sicer: organiziranje delavnic v ustanovah oziroma centrih za delo z otroki s posebnimi potrebami, podpora pri ustvarjanju umetniških del, digitalizacija njihovih umetnin in digitalizacija umetnin kot (2D/3D) NFT-ji. S takšnim pristopom želimo povečati udeležbo in integracijo otrok v proces zbiranja donacij.

Ključne besede:

veriga blokov

NFTs

dobrodelne organizacije

nevladne organizacije

preglednost

otroci v stisk

3D in 2D

modeliranje

1 Kako in zakaj

Prispevek pokriva in predstavlja trenutno stanje v nevladnih organizacijah in predviden napredek v prihodnost s pomočjo decentralizacije in večje preglednosti nad nevladnimi organizacijami, ki jih lahko zagotovi samo veriga blokov. Predvsem bo govora o trenutnem stanju nevladnih organizacij ter o njihovih pomanjkljivostih in manjkajoči transparentnosti. Povzeta bo tudi trenutna analogna izvedba našega predloga uporabe verige blokov in NFT-jev. Poleg tega bodo predstavljeni kratki osnutki iz »white paper«-ja, ki pojasnjujejo decentralizirano rešitev za prihodnost nevladnih organizacij.

Napačno in neprimerno ravnanje nevladnih organizacij ter z njimi povezanimi sredstvi je pogost problem sodobnega razvoja dobrodelnih organizacij. Zajčja luknja je pregloboka, da bi se vanjo lahko potopili, glavne razloge za to pa predstavljajo pomanjkanje preglednosti in jasnosti porabe sredstev. Poleg tega načrtovanje projekta, razvoj, dejanski stroški in izvedba niso zmeraj javno dostopni, zaradi česar so dobrodelne organizacije lahki cilj za pranje denarja in zlorabo sredstev. Tehnologija veriženja blokov omogoča decentralizacijo omenjenih organizacij, pri čemer lahko le-to uporabimo za vpeljavo še kako pomembnega nivoja preglednosti. Cilj projekta DECA je izkoristiti prednosti decentraliziranih tehnologij, izboljšati delovanje dobrodelnih organizacij in, najpomembneje, ponuditi pomoč otrokom v stiski.

Vsak dobrodelni projekt se izvede in razvije na sledeč način, s slednjem nekaj standardnim načelom [1]:

- Iskanje ciljnega območja (lokacija, sektor, upravičenci)¹.
- Določitev časovni načrt.
- Določanje jasnih končnih izdelkov (rezultat in učinek).
- Izdelava podrobnega načrta aktivnosti (odgovorne osebe, urnik aktivnosti)².
- Dogovarjanje o fiksnem proračunu.

Načrtovanje in razvoj projekta lahko sicer odstopa od teh načel, vendar je pomembno, da se zmeraj zasleduje cilj. Odstopanje je lahko posledica različnih izzivov v okviru projektov, zato je prepoznavanje ključno in zelo pomembno težave projekta. Takšni podatki se navadno ne delijo z javnostjo in včasih le delno z deležniki³ [4], zato mora biti preglednost uporabe in porabe sredstev nevladni organizaciji javno dostopna.

Nevladna organizacija DECA ima jasen cilj – ponuditi pomoč prikrajšanim in otrokom v stiski, s predpostavko da je cilj projekta jasen, poraba sredstev pa je popolnoma pregledno. Zagotovljena bo različna podpora otrokom, od šolskih in potrebščin za izobraževanje, do obnove in opremljanja ustanov za delo z otroki v stiski. Poleg tega bo majhen del ekipe poskušal pomagati družinam, ki potrebujejo finančno podporo za zdravljenje in okrevanje svojih otrok ter za stvari, ki niso pokrite z osnovnim zdravstvenim zavarovanjem.

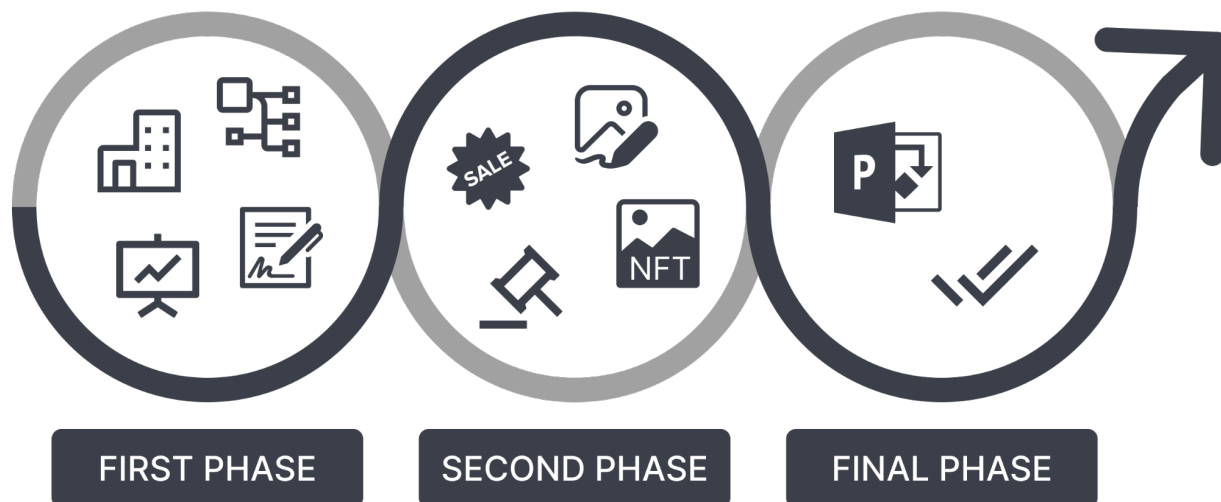
2 Življenjski cikel projekta

Vsak projekt pod okriljem organizacije DECA se vodi in razvija na drugačen način, vendar pa vsaka sodelujoča organizacija opravi nekaj sekvenčnih korakov, ki vodijo k opredelitvi projekta. Vodenje projektov v DECA je razdeljeno v tri faze, kot prikazano na sliki 1.

¹ Npr. iskanje institucije za sodelovanje.

² Npr. Organizacija delavnic, iskanje orodij za vodenje, sodelavcev.

³ Deležniki so osebe, skupine ali ustanove, ki imajo interese v projektu ali programu. Primarni deležniki so tisti, ki so končno prizadeti, bodisi pozitivno (upravičenci) ali negativno (na primer tisti, ki so bili neprostovoljno preseljeni). Sekundarni deležniki so posredniki v procesu dostave pomoči. Ta definicija deležnikov vključuje zmagovalce in poražence ter tiste, ki so vključeni ali izključeni iz procesov odločanja. Ključni deležniki so tisti, ki lahko vplivajo ali so pomembni za uspeh projekta [5].

Slika 1: Življenjski cikel projekta.
Vir: lasten.

2.1 Načrtovanje projekta

Kot omenjeno, je prvo in najpomembnejše načelo pri implementaciji projekta iskanje specifičnega ciljnega področja, tj. institucije. Po iskanju primerne ustanove, ki deluje na področju dela z otroki v stiski in/ali prikrajšanimi otroki se opravi temeljita raziskava o potrebah otrok in ustanove ter začrta projekt, ki vključuje tako obseg kot pričakovanja projekta. Oblikovan časovni načrt in projektne napovedi morajo biti del predloga projekta, z namenom oblikovanja jasne vizije in ciljev projekta. V primeru, da sta obe strani zadovoljni s projektnim predlogom, se podpiše pogodba. V tej fazi je treba opredeliti točke, kot so načrtovanje delavnice, priprava obrazcev za soglasja za starše/skrbnike, izbira med analogno in digitalno umetnostjo ter, če so potrebna obnovenjena/gradbena dela ali opremljanje, kontaktiranje potencialnih sodelavcev in poslana povpraševaja.

2.2 Razvoj projekta

Eden izmed ciljev naše nevladne organizacije je tudi spodbujanje otroške umetnosti ter motivacija za razvoj njihovih ustvarjalnih sposobnosti. Za zbiranje sredstev je torej ključnega pomena organiziranje delavnic, kjer se otroci lahko razigrava s svojo domišljijo. Da se otroci lahko organiziranih delavnic udeležijo, morajo starši ali skrbniki pred vsako delavnico podpisati soglasje za sodelovanje⁴. Najnovejši projekt DECA je analogen, kar pomeni, da je bila umetnost izdelana ročno brez uporabe digitalnih tehnologij ali orodij.

Ko so umetnine otrok enkrat končane, naslednji korak predstavlja njihova digitalizacija. Le to prevzamejo strokovnjaki za digitalizacijo, ki izdelajo 2D in 3D modele⁵.

Se pa pri načrtovanju prihodnost za DECA razvija nova digitalno rojena umetniška kampanja, kjer bo umetnost ustvarjena s pomočjo digitalnih orodij, kot so tablice in iPadi. Ko bodo modeli pripravljeni, bodo otroške umetnine kot NFT ponujene na NFT tržnice. NFT-ji bodo ponujeni s fiksno ceno ali prodani s pomočjo dražb. Ko je cilj projektnega sklada dosežen, se lahko začne zadnja faza projekta.

⁴ To je še posebej pomembno pri delu z otroki s posebnimi potrebami, saj potrebujejo posebno nego in podporo.

⁵ Uporabljajo se orodja: Blender, Agisoft, Meshlab, Meshmixer itd.

Slika 2: Handcrafted vs. 3D model.
Vir: lasten.

2.3 Izvedba projekta

Ko se zbiranje sredstev zaključi, bodo izbrane najboljše ponudbe za porabo sredstev. Skupnost bo izbrala podjetje oziroma ponudbo za izvedbo projekta. Projekt se bo štela za zaključenega, ko bodo vsi cilji uspešno zajeti in bo celotna projektna dokumentacija, vključno s transakcijami in kontakti, objavljena na spletni strani.

3 Uporaba tehnologij

Veriga blokov⁶ je sistem beleženja informacij na način, ki oteži, oziroma je (skoraj) nemogoče spremeniti, vdreti ali manipulirati s podatki. Blockchain tehnologija je obetavna, predvsem zavoljo njene decentralizirane narave izmenjave informacij med neodvisnimi vozlišči. Ponuja trajno sledenje in zgodovino transakcij, ki so še posebej pomembne za uspeh tega vsakega projekta.

Spreminjanje podatkov in vnosov v verigi blokov ni 100% nemogoče. Ko so podatki zabeleženi v verigi blokov, jih je izjemno težko spremeniti ali odstraniti, vendar ne nemogoče. Da bi spremenili informacije mora to spremembo podpreti velik del deležnikov [2]. Ker transakcije kot vnosa v verigi blokov ni mogoče spremeniti ali manipulirati, to nakazuje, da je implementacija verig blokov v nevladnih organizacijah zelo primerna za sledenje porabi sredstev, vodenju projekta, izsledkih projekta, pa tudi pri lažjem sledenju odgovornosti in analizi deležnikov. Vsaka donacija za projekte DECA ali katero koli nevladne organizacije se prenese v »multi-signature wallet«⁷, kjer mora najmanj 60% članov nevladne organizacije odobriti vsako odhodno transakcijo.

Naj pojasnimo še način zbiranja donacij in celotno idejo nevladne organizacije. Kot je opisano v poglavju »Razvoj projekta«, se sredstva zbirajo s prodajo NFT-jev, bodisi s prodajo po fiksni ceni ali dražbo. NFT ali Non-Fungible Token so kriptografska sredstva v verigi blokov z edinstvenimi identifikacijskimi kodami in metapodatki, po katerih se razlikujejo drug od drugega [6]. Lahko predstavljajo predmete iz resničnega sveta, kot so umetnine, in so unikatne entitete, ki obstajajo v verigi blokov. Kupiti in prodati jih je mogoče prek spleta s kriptovalutami na NFT tržnicah, kot so npr. OpenSea, Rarible, LooksRare, Singular ali podobni.

⁶ "Blockchain je P2P sistem brez osrednjega organa, ki bi upravljal pretok podatkov. Eden ključnih načinov za odstranitev centralnega nadzora ob ohranjanju celovitosti podatkov je imeti veliko porazdeljeno omrežje neodvisnih uporabnikov. To pomeni, da so računalniki, ki sestavljajo omrežje, na več kot eno lokacijo." [2].

⁷ Denarnica z več podpisov je v primerjavi s posamezno denarnico z enim zasebnim ključem in podpisom denarnica za digitalna sredstva, ki potrebuje pooblastilo za transakcijo več imetnikov zasebnih ključev.

Ob začetku ukvarjanja z analogno realnostjo, kjer se večina dela opravi ročno, na primer digitalizacija in kovanje NFT-jev, se tudi upravljanje, vodenje in načrtovanje projektov in sredstev izvajata tudi ročno. Da bi izboljšali hitrost izvajanje projektov in dnevno rutino, je na obzoru nov interni projekt, ki bo razvil DApp in vstopil v svet Web3 z aplikacijo, ki bo digitalizirala celoten proces. Naslednji razdelek bo razdeljen na dva dela, ki zajemata funkcionalni obseg aplikacije DApp in tehnični sklad, ki bo uporabljen⁸.

3.1 Funkcionalni obseg

Blockchain kot tehnologija je še vedno v zgodnji fazi sprejemanja. V zadnjem času je postala zanimiva za institucionalne vlagatelje, vendar je še zmeraj, že osnovna operacija, kot npr. ustvarjanje kripto denarnic in delo s kriptovalutami med ljudmi težko dosegljivo. Glede na to, da bo naša nova platforma osredotočena na uporabnika bo celotno ročno delo izvedeno v DApp. Poseben primer je zagotavljanje funkcionalnosti ustvarjanja kripto denarnice znotraj DAppa in odprava potrebe po povezovanju z zunanjo denarnico.

Naslednje alineje predstavljajo celoten funkcionalni obseg platforme:

- Vodenje projektov.

Podpora vodenju projektov za nevladne in dobrodelne organizacije, ki bo zajemala načrtovanje človeških virov, načrtovanje materialnih virov, načrtovanje delavnic in obvladovanje tveganj/napovedi. Nadaljnje funkcionalnosti upravljanja projektov so v razvoju in bodo o njih poročali že v prvem osnutku DApp.

- Kripto denarnice NVO.

Uporabnikom bo omogočena izdelava denarnic ali možnost povezovanja z zunanjimi denarnicami. Poleg tega bo implementacija denarnic z več podpisi uporabniku prijaznejša in dostopnejša.

- Orodje za poročanje.

Ena najpomembnejših nalog v procesu upravljanja nevladne organizacije je odgovornost do finančnih deležnikov, še pomembneje pa do združbo. Vsaka nevladna organizacija mora spremljati vsak vstop, vsako odhodno in dohodno transakcijo, vsak rok in tudi dokončanje ciljev. Da bi bili pripravljene na vsako notranjo in zunanjo revizijo, je zagotovljeno orodje za poročanje.

- NFT orodje.

Če nevladna organizacija želi uporabljati NFT-jev kot način za zbiranje donacij, bo na voljo avtomatizirana funkcija za nalaganje celih galerij s samo enim klikom. Najprej je treba izpolniti obrazec s standardom NFT ID, naslovom zbirke, besedami teme itd. Ko izpolnite vsa obvezna polja, lahko ustvarite celotno galerijo v trenutku.

- Upravljanje presežnih sredstev.

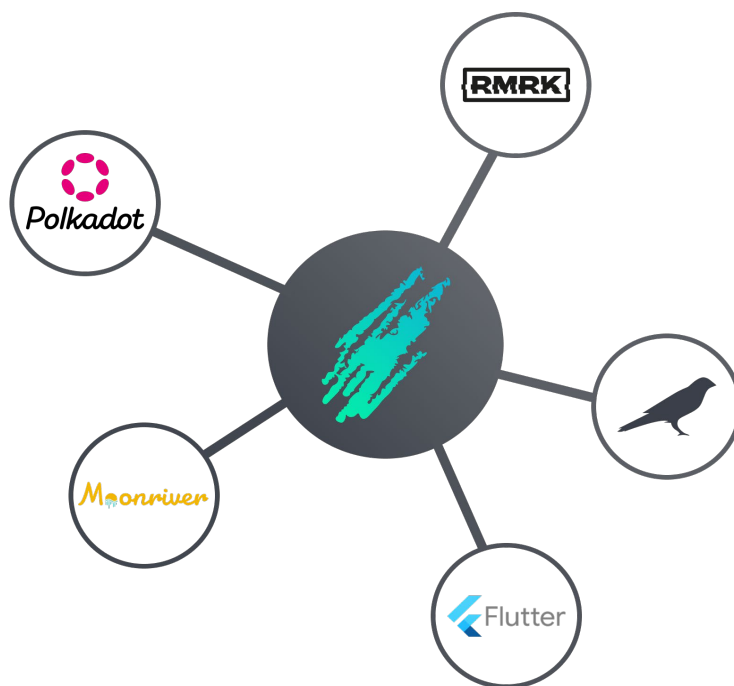
Če ostanejo sredstva, obstaja možnost upravljanja teh sredstev in njihove uporabe za pomoč drugemu cilju ali za upravljanje z orodji DeFi-ja. To je decentralizirana finančna razširitev in bo implementirana in dostopna uporabnikom decentralizirane aplikacije.

3.2 Tehnični sklad

Z izdajo nove različice Flutterja 3 ni bilo več nobenih dvomov o tem, katero ogrodje bo uporabljeno za našo decentralizirano Web3 aplikacijo. Ne samo, da Flutter pokriva mobilni (iOS in Android) in spletni svet, sedaj podpira tudi vse tri namizne operacijske sisteme macOS, Linux in Windows ter še nekatere vgrajene sisteme. Veliko prednost Flutterja predstavlja odlična skupnost za Web3, ki razvija in ponuja podporo za knjižnice, ki pokrivajo

⁸ Pomembno je da se upošteva, da to izhaja iz trenutnega osnutka whipe paper.

širok spekter verig, kot so Polkadot, Kusama, Ethereum in številne druge. Izbrali smo Dotsama in Polkadot ekosistem ([7], [8]). Polkadot združuje in ščiti rastoči ekosistem specializiranih verig blokov, imenovanih paraverige, in omogoča razširljivost tako, da omogoča, da specializirane verige blokov komunicirajo med seboj v varnem okolju z zaupanja. Paraveriga je aplikacijsko specifična podatkovna struktura, katera je globalno skladna in validirana z Relay Chain, delijo varnost celotnega omrežja in lahko komunicirajo z drugimi paraverigami prek XCM formata.

Slika 2: Tehnični sklad.

Vir: lasten.

Kusama [7] je zgrajena kot testno omrežje, za prevzemanje tveganja za glavno verigo blokov, Polkadot. To je živa platforma, zgrajena za sprememb agentov, da prevzamejo nazaj nadzor, sprožijo inovacije in porušijo status quo. Za okolje ki je v celoti kompatibilno z Ethereum na Kusama raymišljamo za uporabo paraveriga Moonriver ki je več kot samo ENV za implementacija, je visoko specializirana Lazer 1 veriga, ki zrcali Ethereum-ov Web3 RPC, račune, ključe, naročnine, logov in več. Platforma Moonriver razširja osnovni nabor funkcij Ethereum z dodatnimi funkcijami, kot so upravljanje v verigi, staking in integracije med verigami. Zadnji kos tehnologije v naši tehnološki sklad je RMRK, ki je nabor lego kock NFT, ki NFT-jem dajejo neskončno razširljivost, ki gostuje v blokovni verigi Kusama, canary omrežju Polkadot, brez potrebe po paraverigah ali pametnih pogodbah. Upamo, ta zadnji kos da bo nam omogočil vključitev prikrajšanih otrok v ustvarjanje izpeljanih NFT-jev.

4 Zaključek

Nevladne organizacije so način izražanja volje ljudi, da bi naredili svet boljši. Izkoriščanje priložnosti za uporabo najnovejše tehnologije, ki obljublja ne le preglednost in enakost, ampak tudi ustvarjalnost, bo dobrodelne organizacije dvignilo na naslednjo raven in zgradilo boljši in bolj javno dostopen jutri za vse. V upanju, da bo spremenila dolgo zakoreninjeno negativno nevednost in mnenje ljudi o blockchainu in zlorabi dobrodelnih organizacij, bo ta nevladna organizacija predstavila najboljše strani obeh svetov.

Literatura

- [1] <https://www2.fundsforngos.org/cat/project-planning-and-development>, Funds for NGO, “Project Planning and Development.”, obiskano 26.07.2022.
- [2] LAURENCE, Tiana “Blockchain For Dummies”, Wiley, 2019.
- [3] MANGIN, Marion “Stakeholder analysis in NGO evaluations”, HAL open science, 2016.
- [4] NEUHOLD, Christine and CHRISTIANSEN Thomas “International Handbook on Informal Governance”, Edward Elgar, 2012, str. 492.
- [5] Overseas Development Administration (ODA) “Guidance Note On How To Do Stakeholder Analysis Of Aid Projects And Programmes.”, Social Development Department, 1995.
- [6] <https://www.investopedia.com/non-fungible-tokens-nft-5115211>, SHARMA, Rakesh “Non-Fungible Token (NFT) Definition.” Investopedia, obiskano 27.07.2022.
- [7] www.kusama.network, Kusama, obiskano 26.07.2022
- [8] www.polkadot.network, Polkadot, obiskano 25.07.2022